

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1070

12.11.2021

Protector Forsikring ASA

Ansvar

Ansvarsforsikring – meldefrist – fal. § 8-5 første ledd.

En kommune (sikrede) meldte krav om dekning under ansvarsforsikring den 8.1.21. Bakgrunnen for kravet var at sikrede hadde mottatt krav om erstatning for manglende oppfølging av barneverntjenesten. Selskapet avslo krav om forsikringsdekning, med den begrunnelse at kravet var meldt for sent etter fal. § 8-5 første ledd. Selskapet viste til e-post sendt fra skadelidtes advokat den 10.10.19 med overskrift "Familien (...) - Tilbud om oppreisningserstatning - Varsel om ytterligere erstatningskrav". Sikrede var uenig i at e-posten utløste meldefristen. Hovedformålet med brevet var å anmode om akonto-utbetaling av beløp som kommunen på eget tiltak hadde besluttet å ville betale skadelidte. I alle tilfeller ble det ikke på noen måte *klart* tilkjennegitt at krav ville bli fremmet. Sikrede viste også til at advokat ikke representerte datteren i familien på tidspunktet e-posten ble sendt, slik at det umulig kunne være slik at det på tidspunktet klart ble tilkjennegitt at hun ville fremme et krav mot sikrede kommunen. Nemnda kom til at meldefristen var oversittet for alle de fire søsknene.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for ansvar under kommunens ansvarsforsikring for skade voldt i forbindelse med feil i barnevernssaker.

Kommunen er sikret under en ansvarsforsikring i selskapet.

Kommunen iverksatte i 2019/2020 en granskning av flere barnevernssaker hvor det ble avdekket at barneverntjenesten i kommunen på en rekke punkter hadde opptrådt i strid med gjeldende regelverk. Delrapport forelå 14.8.19, mens sluttrapport forelå 15.4.20. Kommunen besluttet i kommunemøte den 22.8.19 å betale et beløp omtalt som oppreisning til flere av de berørte.

Kommunen mottok 10.10.19 brev fra en advokat som representerte tre av fire familiemedlemmer (skadelidte). Brevet hadde overskrift "Familien ..." - Tilbud om oppreisningserstatning - Varsel om ytterligere erstatningskrav", og det fremgikk innledningsvis:

Formålet med dette brevet er ikke å presentere et komplett og endelig erstatningskrav, men heller å varsle at dette vil komme, beskrive den videre saksfremdriften samt begrunne hvorfor det vil være riktig av "..." kommune å betale ut en "akontoerstatning".

Nytt brev ble sendt fra skadelidtes advokat til kommunen den 21.8.20. Advokaten opplyste på dette tidspunkt at han da også representerte en fjerde berørt person tilhørende samme familie (datter). Senere samme år, den 21.12.20, ble det fremmet krav mot kommunen, samt varslet søksmål.

Kommunen meldte kravet til sitt ansvarsselskap 8.1.21. Etter kommunikasjon mellom partene med avklaring av når kommunen først fikk kjennskap til de forhold som begrunnet kravet, avslo selskapet 10.2.21 krav om dekning. Avslaget ble begrunnet med at kravet for alle fire skadelidte

var fremsatt etter fristen i fal. § 8-5 første ledd fordi kommunen var kjent med kravet allerede i oktober 2019.

Sikrede krever dekning under ansvarsforsikringen og anfører at meldefristen i fal. § 8-5 er overholdt. Ordlyden i fal. § 8-5, første ledd, indikerer at fristen for å melde et krav mot ansvarsforsikringsselskapet ikke begynner å løpe før kommunen har et "krav" mot selskapet. Et varsel om erstatningskrav fra skadelidte utløser ikke noen betalingsplikt for skadevolder, og skadevolders varsel om krav mot selskapet utløser heller ikke noen betalingsplikt for selskapet. Det er i strid med lovens ordlyd om meldefristen skal starte å løpe fra varsel om erstatningskrav, og dette tidspunktet er også mer usikkert og derfor vanskeligere for ikke-kyndige å forholde seg til. Dette vil åpne for tilfældigheter og misforståelser og føre til unødvendige tap av rett på forsikringsdekning og en tilfeldig gevinst for selskap. Man kan ikke kreve at kommunen fremmer et krav før den har et krav å fremme.

I sak FinKN 2015-139 synes nemnda å ville likestille fremsatte erstatningskrav med tilfeller der skadelidte klart har tilkjennegitt at han vil melde et slikt krav. Klarhet må vurderes strengt i tråd med juridisk teori. Utgangspunktet for lovens meldefrist praktiseres reelt sett nært opp til lovens ordlyd: Det må foreligge et erstatningskrav. I den grad det måtte være noe innhold igjen å likestille dette (ved utvidende tolkning) med tilfeller der skadelidte "klart tilkjennegitt at han vil melde et slikt krav", stilles det tilsynelatende meget strenge krav for dets anvendelse. Det vises også til nemndas avgjørelse 2018-764, hvor nemnda ikke (lenger) legger opp til at ordlyden i loven suppleres med et utvidet tolkningsalternativ hvor varslet og senere fremmet krav likestilles med det å fremme et krav.

Advokatens egen omtale av sitt brev av 10.10.19 burde være tilstrekkelig til å konkludere med at meldefristen ikke ble utløst i det nevnte brevet. Hovedformålet med brevet var å anmode om akonto-utbetaling av beløp som kommunen på eget tiltak hadde besluttet å ville betale skadelidte. Det fremgår rimelig klart av brevet at advokaten ikke gjør gjeldende at det kan konkluderes med at det foreligger et grunnlag for å kreve erstatning for noen av hans tre klienter. Som det fremgår innledningsvis i brevet, er han engasjert for å følge opp "granskningsrapportens erstatningsmessige konsekvenser". Hadde han vurdert det slik at det allerede da forelå grunnlag for å kreve erstatning, ville han naturlig nok fremsatt dette umiddelbart med forbehold om å komme tilbake til erstatningens størrelse.

Hvis brevet mot formodning må tolkes slik at det inneholder en tilkjennegivelse av at krav vil bli fremmet, er dette uansett ikke på noen måte "klart tilkjennegitt" med den strenge fortolkningen ordlyden tilsier, og som nemnda synes å legge til grunn i sine uttalelser.

Uansett er meldefristen for erstatningskravet fra datteren ikke er oversett. På det tidspunkt advokat sendte brevet av 10.10.19, representerte han far og to sønner. Han representerte ikke datteren. Datterens første henvendelse til kommunen kom først den 21.8.20. Rapport om evt. kritikkverdige forhold fra barnevernet knyttet til henne forelå ikke 10.10.19. Det var først i sluttrapporten at kommunens behandling av skadelidte datter ble vurdert. Det kan da umulig være slik at hun allerede den 10.10.19 klart tilkjennega at det ville fremmes et erstatningskrav mot kommunen. For øvrig er selskapet i denne saken det eneste av tre assurandører som anfører at henvendelsen den 10.10.19 også utløser ettårsfristen for den skadelidte datter.

Selskapet avviser ansvar og anfører at meldefristen i fal. § 8-5 første ledd er oversett. Kommunen mister derfor ethvert krav rettet mot selskapet. I praksis har det vært lagt til grunn at meldefristen i en ansvarsforsikring begynner å løpe når skadelidte enten reiser erstatningskravet eller klart tilkjennegir at han har et krav mot kommunen. Fristen starter som et utgangspunkt å løpe når kommunen har kunnskap om et faktum som utgjør et forsikringstilfelle. I brevet av

10.10.19 fremgår det av selve overskriften at det varsles om ytterligere erstatningskrav. Videre heter det i innledningen at advokaten har blitt kontaktet med ønske om bistand i forbindelse med granskningsrapportens erstatningsmessige konsekvenser. For selskapet fremstår det som helt klart at kommunen på dette tidspunkt hadde kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Det presiseres også at erstatningskrav vil komme.

Hvorvidt advokaten representerer kun far og to sønner, eller om han også kommer til å representere datteren, synes ikke relevant i denne saken. Det fremkommer klart av brevet datert 10.10.19 at dette dreier seg om et erstatningskrav fra familien. Det fremgår riktignok at advokaten er blitt kontaktet av far og to sønner med ønske om bistand, men det gjøres oppmerksom på at saken også omhandler en datter, og at det ikke er avklart hvorvidt advokat vil representere henne. Uavhengig av om advokaten skal representere datteren, så har kommunen på dette tidspunkt tilstrekkelig informasjon til å vite at forsikringstilfellet er inntrådt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har oversett meldefristen, jf. fal. 8-5 første ledd.

Det følger av fal. § 8-5 første ledd at sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det. Utgangspunktet for fristen er derfor det tidspunktet kommunen fikk positiv kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Etter ordlyden er det ikke tilstrekkelig at kommunen burde hatt slik kunnskap. Kunnskapen gjelder de "forhold som begrunner kravet", dvs. ikke kravet i seg selv. Det er derfor ikke korrekt som selskapet og sikrede anfører at fristen begynner å løpe når forsikringstilfellet inntreffer hvis sikrede før dette tidspunktet har kunnskap om de "forhold som begrunner" kravet, dvs. krav om dekning for et inntruffet forsikringstilfelle.

I Borgarting Lagmannsretts dom av 31.5.07 (LB-2006-45067) presiserer lagmannsretten at:

Ved ansvarsforsikring er selskapets dekningsplikt betinget av at skadelidte fremmer krav om erstatning. Lagmannsretten legger til grunn at "kunnskap om de forhold som begrunner det", må tolkes slik at meldefristen løper fra det tidspunkt **skadelidte enten har fremsatt krav overfor kommunen om erstatning, eller på annen måte overfor kommunen klart har tilkjennegitt at erstatningskrav vil bli fremmet mot ham.** Kommunens kunnskap om at skadelidte foretar nærmere undersøkelser for å bringe på det rene om det kan være grunnlag for et erstatningskrav, eller at skadelidte avventer resultatet av undersøkelser, utløser derimot ingen meldeplikt. (vår utheving)

Denne presiseringen er også lagt til grunn i nemndspraksis, jf. bl.a. FinKN 2012-089 og 2015-139.

Det aktuelle kravet fra kommunen har sin bakgrunn i skadelidtes erstatningskrav mot kommunen for barneverntjenestens håndtering av skadelidtes familiesituasjon. Spørsmålet er om brevet av 10.10.19 utløser fristen for å melde krav under kommunens ansvarsforsikring. Brevet har overskriften "Familien "... - Tilbud om oppreisningserstatning - Varsel om ytterligere erstatningskrav", og sier:

Formålet med dette brevet er ikke å presentere et komplett og endelig erstatningskrav, men heller å varsle at dette vil komme, beskrive den videre saksfremdriften samt begrunne hvorfor det vil være riktig av "... kommune å betale ut en "akontoerstatning".

Både overskriften og formuleringen "varsle at dette vil komme" tilsier at det dreier seg om et varsel om erstatningskrav. Det var ikke meningen å presentere et "komplett og endelig" erstatningskrav, men "dette vil komme". Videre fremgår det innledningsvis at advokaten var blitt kontaktet med ønske om bistand i forbindelse med granskningsrapportens erstatningsmessige konsekvenser. Nemnda mener advokaten her klart tilkjennegir at det vil komme et krav om erstatning.

I brevet argumenteres det for at oppreisningserstatningen som ble utbetalt til skadelidte var for lav. Det synes imidlertid klart at det varslede erstatningskravet også ville gjelde økonomisk tap påført skadelidte som følge av barneverntjenestens manglende oppfølging:

Arbeidet som undertegnede nå har tatt fatt på vil kulminere i at det presenteres et komplett erstatningskrav på vegne av mine klienter, som ikke bare omhandler oppreisningserstatning, men også de andre erstatningspostene som for eksempel lidet og fremtidig tap, samt eventuell menerstatning.

Omfanget og det økonomiske tapet var på dette tidspunktet ikke avklart, men det er ikke et krav at kommunen fremsetter et bestemt erstatningskrav før fristen løper ut.

Sikrede anfører at meldefristen uansett ikke kan være utløpt i forhold til datteren. I brevet (10.10.) fremgår det at datteren ikke var representert ved advokat. Det er likevel vist til "familien" i overskriften, og det vises også til at komplett erstatningskrav ikke vil bli fullført før granskningsrapporten vedrørende datteren foreligger. Nemnda forstår det slik at ansvarsspørsmålet i saken stor grad var lik for hele familien, fordi omsorgsovertakelsen ble besluttet på samme tidspunkt. Av rapporten fremgår det at datteren var en del yngre enn brødrene, og at omsorgsovertakelsen preget henne på en annen måte. Nemnda forstår saken slik at dette først og fremst gjelder erstatningens omfang, og at brevet derfor også klart tilkjenner at det ville komme et krav om erstatning på vegne av datteren.

Ut fra dette er meldefristen oversittet for alle fire søsken.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).